

III.

Производителностъ.

Производителността въ всѣко едно господарство съставлява една отъ най важнитѣ статии, не само въ икономическата, но и въ военната статистика, тъй като тя обусловлюва както неговото благосъстояние, така и могуществото му. Извѣстно е, че колкото повече едно господарство е производително, толкова то е по богато и толкова повече има влияние на другитѣ страни, а заедно съ това и срѣдства за поддържанieto на това влияние. Въ специално военно отношение производителността въ страната има още важно значение и по други причини. Армията, както знаемъ, се явява въ господарството елемента, изключително употребителенъ, заради това нейното поддържане и снабдяване съ всичкитѣ други необходиминости се вамира въ зависимостъ отъ разнитѣ отрасли промишленность, а освѣнъ това, много отъ промишленнитѣ отрасли развиватъ въ самото население способността къмъ единъ или другъ родъ военна служба.

Отъ всичкитѣ видове отрасли въ поминака на населението у насъ, както е извѣстно, първо мѣсто заема земледѣлието. То е, което обусловлюва нашето икономическо състояние, а слѣдователно и съществуването на армията ни, заради това нека най напредъ разгледаме него.

Прѣди, обаче, да пристъпимъ къмъ подробното разгледване на земледѣлческото производство у насъ, а особено на хранитѣ, отъ което най ясно ще се види до колко е вѣрно казаното по горѣ, т. е., че дѣйствително земледѣлието е, което обусловлюва нашето икономическо състояние; като имаме прѣдъ видъ, че главното основание въ всичкитѣ видове селско стопанство е земята, нека хвърлимъ единъ погледъ върху това, какъ се е разпрѣдѣлила тя (земята) въ Княжеството по отношение на пригодността ѝ къмъ различнитѣ отрасли на селското стопанство, т. е. какво е приблизителното пространство на обработвающитѣ се ниви, градини, бостани и други; пространството на лозята, ливадитѣ, горитѣ и балталциитѣ и, най послѣ, какви пространства оставатъ необработвани, било негодни за обработване, или пъкъ годни, но необработвани.

Точни измѣрвания на разнитѣ у насъ пространства, пригодни за тази или онази цѣль въ земледѣлието, или изобщо въ селското стопанство, които биха могли да послужатъ за основа въ това разпрѣдѣление, като знаемъ, и до днесъ още нема. Единственнитѣ, имѣющи се за сега свѣдения по този прѣдметъ сж статистическитѣ таблици¹⁾ за непокрититѣ

¹⁾ Тѣзи таблици съдържатъ пространствата на нивитѣ, лозята, градинитѣ, бостанитѣ, ливадитѣ и пр. обработвани земи, подлѣжащи и неподлѣжащи на емякъ.